

Phaedrus Liber fabularum aesoparum

Liber 1.2

Athenae cum florerent aequis legibus,
procax libertas civitatem miscuit,
frenumque solvit pristinum licentia.

Hic conspiratis factionum partibus
5 arcem tyrannus occupat Pisistratus.

Cum tristem servitutem flerent Attici,
non quia crudelis ille, sed quoniam grave
omne insuetis onus, et coepissent queri,
Aesopus talem tum fabellam rettulit.

10 'Ranae, vagantes liberis paludibus,
clamore magno regem petiere ab Iove,
qui dissolutos mores vi compesceret.

Pater deorum risit atque illis dedit
parvum tigillum, missum quod subito vadi
15 motu sonoque terruit pavidum genus.

Hoc mersum limo cum iaceret diutius,
forte una tacite profert e stagno caput,
et explorato rege cunctas evocat.

Illae timore posito certatim adnatant,
20 lignumque supra turba petulans insilit.

Quod cum inquinassent omni contumelia,
alium rogantes regem misere ad Iovem,
inutilis quoniam esset qui fuerat datus.

Tum misit illis hydrum, qui dente aspero
25 corripere coepit singulas. Frustra necem
fugitant inertes; vocem praecludit metus.

Furtim igitur dant Mercurio mandata ad lovem,
adflictis ut succurrat. Tunc contra Tonans
"Quia noluistis vestrum ferre" inquit "bonum,
malum perferte". Vos quoque, o cives,' ait
'hoc sustinete, maius ne veniat, malum'.

Kommentar

cum florent når *cum* angiver en forudsætning for hovedhandlingen tager den som her konjunktiv. *conspiratis factionum partibus* konstruktionen er en absolutativ, der angiver baggrunden for hovedhandlingen. *vagentes liberis paludibus* adjektivet *liberis* beskriver egentlig substantivet *paludibus* nærmere men kan her med fordel oversættes som er adverbium 'frit'. *qui...compesceret* en relativ ledsætning med final nuance tager konjunktiv ≈ for at han... *missum quod subito* her står *missum* proleptisk, det vil sige det beskriver *quod* nærmere og hører hjemme i den relativsætning, *quod* indleder. *explorato rege* absolutativkonstruktionen angiver forudsætningen for hovedhandlingen ≈ 'da kongen var blevet udforsket.' *timore posito* absolutativkonstruktionen angiver forudsætningen for hovedhandlingen ≈ 'da frygten var lagt til side.'

Gloser

-que kon og

ad præp m akk (hen) til

adflictus adj miserable

adnato vb1 svømmer hen til

aequus adj lige

Aesopus m2 Æsop

aio, ais, ait, –, aiunt siger

alius, alia, alium en anden

arx [arc-] f3 borg

asper adj skarp

Athenae f1 Athen

atque kon og

Atticus adj indbygger i Attika

bonus adj god

caput [capit-] n3 hoved

certatim adv ivrigt
civis comm3 borger, indbygger
civitas [ciuitat-] f3 bystat
clamor m3 råb
coepio [coepi, coeptus] vb3 begynder
compesco [-pescui, -pescitus] vb3 holder tilbage, kontrollerer
conspiro vb1 trækker vejret sammen,
contra adv derimod
contumelia f1 hån, fornærmelse
corripio [corripui, correptus] vb3 gri#ber
crudelis adj hård, grusom
cum kon da
cunctus adj alle
dens [dent-] f3 tand
deus m2 gud
dissolutus adj løs
diutius adv længe
do [dedi, datus] vb1 giver
e /ex præp m abl fra
et kon og
evoco vb1 kalder frem
exploro vb1 udforsker
fabella f1 historie, fabel
factio [faction-] f3 parti
fero [tuli, latus] vb3 bringer, bærer
fleo [flevi, fletus] vb2 (be)græder
floreo [florui, floritus] vb2 blomster
forte adv tilfældigvis
frenum n2 styretøj
frustra adv forgæves

fugito vb1 flygter fra
furtim adv hemmeligt
genus [gener-] n3 slægt, art
gravis adj tung, alvorlig
hic adv her, på det sted /tidspunkt
hydrus m2 vandslange
iaceo [iacui, iacitus] vb2 ligger
igitur adv altså
ille, illa, illud pro denne, dette
iners adj uduelig
inquam /inquit siger
inquino vb1 besudler
insuetus adj uvant
inutilis adj ubrugelig
Iupiter [Iov-] m3 Jupiter
lex [leg-] f3 lov
liber adj fri
libertas [libertat-] f3 frihed
licentia f1 frihed
limus m2 mudder
magnus adj stor
malus adj dårlig
mandatum n2 mandat
Mercurius m2 Merkur
mergo [mersi, mersus] vb3 dykker
metus m4 frygt
misceo [miscui, mixtus] vb2 blander, forstyrrer
mitto [misi, missus] vb3 sender
mos [mor-] m3 skik og brug, tradition
motus m4 bevægelse

ne kon for at ikke
nex [nec-] f3 død
nolo [nolui, nolle] ikke vil /ønsker
non adv ikke
occupo vb1 besætter
omnis adj alle
onus [oner-] n3 byrde
palus [palud-] f3 sump, vandhul
pars [part-] f3 part, del, størstedelen
parvus adj lille
pater [patr-] m3 fader
pavidus adj frygtsom
perfero [-tuli, -latus] vb3 bringer igen#nem, udholder
peto [petivi, petitus] vb3 søger
petulans adj fræk
Pisistratus m2 Peisistratos
pono [posui, positus] vb3 placerer
praeccludo [-clusi, -clusus] vb3 udeluk#ker
pristinus adj gammel
procax adj skamløs
profero [protuli, prolatus] vb3 bringer frem
queror [questus] vb3 dep klager
qui, quae, quod pro som, der
quia kon fordi
quoniam adv fordi, siden
quoque adv også
rana f1 frø
reffero [rettuli, relatus] vb3 bærer til#bage, fortæller
rex [reg-] m3 konge
rido [risi, risus] vb3 griner

rogo vb1 spørger, beder om
sed kon men
servitus [servitut-] f3 slaveri
singulus adj hverenkelt
solvo [solvi, solitus] vb3 løser
sonus m2 lyd
stagnum n2 sumpen
subito adv pludselig
succurro [-curri, -cursus] vb3 løber under, hjælper
supra adv på toppen
sustineo [sustinui, sustentus] vb3 holder oppe, udholder
tacitus adj tavs
talis adj sådan
terreo [terrui, territus] vb2 forskrækker
tigillum n2 gren
timor m3 frygt
tono vb1 tordner
tristis adj trist, kedelig
tum adv så
tunc adv så
turba f1 mængden, flokken
tyrannus m2 tyran
unus adj en
ut kon sådan at /for at + konj, som +ind
vadum n2 vandhul
vago vb1 vandrer
venio [veni, ventus] vb3 kommer
vester pro jeres
vos pron I
vox [voc-] f3 stemme

Liber 4.6

Pugna Murium et Mustelarum

Cum uicti mures mustelarum exercitu

(historia, quot sunt, in tabernis pingitur)

fugerent et artos circum trepidarent cauos,

aegre recepti, tamen euaserunt necem:

5 duces eorum, qui capitibus cornua

suis ligarant ut conspicuum in proelio

haberent signum quod sequerentur milites,

haesere in portis suntque capti ab hostibus;

quos immolatos uictor audis dentibus

10 capacis alui mersit tartareo specu.

Quemcumque populum tristis euentus premit,

periclitatur magnitudo principium,

minuta plebes facili praesidio latet.

Gloser

-que k og

ab præp m abl af

aegre adv smertelig, besværligt

artus adj snæver

audis adj ivrig

captus PPP af capio fanget

caput [capit-] n3 hoved

cauos m2 hul

circum præp m akk rundt om

conspicuus adj synlig

cornu n4 horn

cum k da

dux [duc-] m3 fører, leder

et k og

euado [euasi, euasus] vb3 undgår

euentus m4 udfald

exercitus m4 hær

facilis adj let

fugio [fugi, fugitus] vb3 flygter

habeo [habui, habitus] vb2 har

haereo [haesi, haestus] vb2 hænger fast

historia f1 fortælling

hostis comm3 fremmed, fjende

immolatus PPP af immolo ofrer

in præp m akk/abl ind i /inde i

is ea id dem pron han, hun, det

lateo [latui, -] vb2 skjuler

ligo vb1 binder

magnitudo [magnitudin-] f3 mængde

mergo [mersi, mersus] vb3 dypper

miles [milit-] m3 soldat

minutus adj lille

mus [mur-] comm3 mus

mustela f1 væsel

nex [nec-] f3 død

periclitor vb1 dep afprøver

pingo [pinxi, pinctus] vb3 afbilleder, tegner

plebs f3 pøbel

populus m2 folk

porta f1 indgang

praesidium n2 beskyttelse

prem [pressi, pressus] vb3 presser

princeps [princip-] m3 leder, anfører

proelium n2 kamp, slag

qui rel pron som, der

quiscumque indef pron enhver

quot adv hvormange, daglig

receptus PPP af recipio modtaget

sequor [secutus] vb3 dep følger

signum n2 signal

suus poss pron sin

taberna f1 kro, værtshus

tamen adv dog

tartereus adj underverdens#specus m4 grotte

trepido vb1 ryster, panikker

tristis adj trist, sørgelig

uicor m3 sejrherre

uictus PPP af uinco besejret

ut k for at, sådan at